

zdrobe in namočijo potem pa izcedé sok vljusko kokosovega oreha. Pri vsaki slovesnosti se pripravljá kava, a prvo skledo dobi vrhovni duhovnik ali glavar. Po drugih otokih pripravljajo kavo nekam nenavadno. Korena namreč ne zdrobe, temveč ga najpreje požvekajo. Za žvekanje jemljó mlada dekleta, katera imajo najlepše zobe. Predno začno, morajo dobro izplakniti usta in omiti si roke, da se pijača ne ogabi. Koren dobro prežvekajo, s slino naslinijo in v obliki kroglic v posebno posodo izmečejo. V posodo se nalije nekaj vode ali soka nezrelega kokosovega oreha, in potem se vse z rokami pognete. Odlita pijača je rjavo-rumenkasta, kakor mlečna kava. Na otoku Tahitu je prepovedala vlada piti kavo, ali zato se je tem bolj razširilo žganje. Samo v enem kraji nočejo domačini kave opustiti. Delajo in hranijo toliko časa, da imajo vsaj pri slovesnostih popitek kave. Kavo pijó iz posod od kokosovega oreha, katere umejo lepo izrezati. Kava je sladkega in prijetnega okusa in deluje vse drugače nego naše opojne pijače. Kdor se od kave upijani, ne opoteka se, ne govori mnogo, temveč mu samo telo drhteče in postane težko. Malo pozneje občuti človek veliko slabost po vsem životu, in glava ga začne boleti. Ako je blizu hladne vode, vrže se vanjo, da se zopet zave. Ljudje, kateri vsak dan kavo pijó, dobé neko nenavadno bolečino na koži. Na otoku Tahitu je bila kava gotovo zelo draga, ker so tu kavo vsak dan pili samo glavarji in bogatini. Stari pivci postanejo trudni in žalostni, oči se jim uderó, zobje porumene, koža se jim suši in lušči, in vse telo se pokrije z ranami. Komur se rane pocelijo, on s ponosom kaže zaceljene brazgotine na telesu, in čim več takih brazgotin ima, tem večó čast uživa mej ljudmi. V poprejšnjih časih so imeli glavarji na poedinih otokih sluge, kateri niso imeli drugega dela, nego paziti, da je gospodar mogel mirno spati, kadar se je bil od kave opil. Pes, ki je mej tem časom zalajal, ali petelin, ki je zapel, dal je glavo. Kultura je sicer začela kavo izpodrivati, ali ona je še dandanes po Tihem oceanu, to kar je v južni Aziji betel, na Kitajskem opij in v južni Ameriki koka.

(Dalje prihodnjič.)

Razne reči.

— **Blagodelno darilo.** Novoimenovani župnik Trnovski veleč. gosp. Ivan Vrhovnik je izročil magistratu Ljubljanskemu povodom nastopa svoje službe, pri čemer je opustil običajno svečano instalacijo, sto goldinarjev in polovico tega zneska odmenil družbi sv. Cirila in Metoda, polovico pa ubogim župe Trnovske. Isto tako je odbor za slovesni vzprejem izročil magistratu radovoljne doneske nabrane v ta namen, znašajoče sto osemdeset in osem goldinarjev 68 novčičev, da dobodi sto glđ. družba sv. Cirila in Metoda proti temu, da postane župa Trnovska pokroviteljica tej družbi v eni podružnici Ljubljanski, ostanek pa da bodi razdeljen med uboge župe Trnovske.

Magistrat je dne 19. t. m. razdelil navedeni darili ubogim po nasvetih dozdanjega gospoda župnega upravitelja Trnovskega in pristojnega gospoda oskrbnika ubogih.

— **Volitev v deželni in državni zbor** v kranjskem veleposestvu namesto pokojnega barona Tauffererja bode dne 19. oktobra, in sicer za državni zbor ob 9. uri dopoludne, za deželni zbor ob 3 uri popoludne.

— **Imenovanja.** Na c. kr. strokovno šolo za lesni obrt v Ljubljani je premeščen iz Kraljevca gospod Julij Springer, ki bode poučeval v najvišem oddelku v rezbarstvu. — Gosp. Roman Moser, dosednji učitelj za gosli pri „Glasbeni Matici“ v Ljubljani, imenovan je za učitelja pri hrvaškem glasbenem zavodu v Zagrebu. — Davčni kontrolor France Windischer je imenovan za davkarja, davčni pristav Anton Krapš za kontrolorja, davčna praktikanta Alojzij Stermole in France Kobav pa za davčna pristava na Kranjskem.

— **Na c. kr. učiteljišči** se je v prvi letnik oglasilo 25 učencev. Dva sta se takoj zavrnila, ker nista imela za godbo potrebnega sluha. Učenk se je pa zglasilo 111 in se je samo ena zaradi slabega sluha zavrnila. Druge so se pa pripustile k izpitu. Vzprejetih je bilo 54.

— „**Glasbene Matice**“ šola. Dozdaj se je oglasilo za glasbeno šolo skupaj 215 učencev in učenk, in sicer 128 za klavir, 29 za gosli, 52 za razna druga godala, 6 pa za solo-petje. Ker se še vzprejemajo izredna oglasila, naj pohiti, kdor misli vpisati kakega učenca ali učenko. Novi šolski prostori so v Knežjem dvorcu v II. nadstropji.

— **Vmeščenje.** Dne 23. t. m. je prevzvišeni knežškof Ljubljanski slovesno vmestil novoimenovanega gosp. kanonika barona Zena Cirheimba.

— **Žensko podružnico** sv. Cirila in Metoda pri S. Petru v Ljubljani je deželna vlada potrdila.

— **Telefon v Ljubljani.** Nekaj Ljubljanskih tvrdk je prosilo pri visokem c. kr. trgovinskem ministerstvu za znižanje stroškov pri nameravani zgradbi telefonske zveze. Trgovska in obrtniška zbornica je prošnjo podpirala. C. kr. poštno in telegrafsko ravnateljstvo v Trstu pa ji po naročilu c. kr. trgovskega ministerstva sedaj naznanja, da tako znižanje ni mogoče. Dalje tudi naznanja ravnateljstvo, da je naprava telefona le mogoča, ako se oglasi najmanj 30 naročnikov in odda definitivna pristopna izrecila. Trgovska in obrtniška zbornica torej prav uljudno vabi, da interesovani krogi prav pridno pristopajo in kolkovana pristopna izrecila vložijo pri c. kr. mestnem poštnem uradu v Ljubljani, kateri je pripravljen tudi sicer dajati vsakojaka pojasnila v tem oziru. Tudi c. kr. inženjer Ivan Scarpa v Ljubljani postreže z pojasnili, vsakemu ki se interesuje za napominano napravo.

— **Domače delo.** Kiparja gg. Andrej Rovšek in Valentin Ambrožič sta te dni dovršila devet kamenitih kipov za novi oltar v Blokah, katerega je izdelal po načrtu g. Miroslava Tomca iz Št. Vida gospod Alojzij Vodnik v Ljubljani.

— **Kontrolni shod** za stalno odpuščene vojake, kakor tudi za rezerviste in namestne rezerviste, bivajoče v Ljubljani, vršil se bode letos dne 13. oktobra, za vojake pešpolkov in levce in za vojake raznih drugih krdel pa dne 14. oktobra ob 9. uri zjutraj v Št. Peterski vojašnici. Naknadni kontrolni shod bode 4. novembra ob isti uri in na istem mestu. Za c. in kr. brambovce in brambovske namestnike, bivajoče v Ljubljani, bode kontrolni shod dne 1. oktobra ob 9. uri zjutraj, naknadni kontrolni shod pa dne 20. novembra v brambovski vojašnici, Poljanski trg. št. 1.

— Na Trsat priredi dne 3. oktobra t. l. tukajšnja katoliška družba pod pokroviteljstvom preč. gosp. prošta dr. Antona Jarca in vodstvom čast. g. Jos. Bizovičarja, gvardijana Ljubljanskega, povodom šeststoletnice prinesenja božje hiše iz Nazareta na Trsat pri Reki izlet. Vozne karte prodaja gosp. J. Pavlin.

— **Vinogradi na Kranjskem** obsegajo 11.631 hektarov. Po trtni uši je okuženih 6023 hektarov. Leta 1890. se je pridelalo na Kranjskem 163.930 hektolitrov vina.

— **Stare poštne znamke.** Ako odpošlje kdo pismo s staro poštno znamko (z vtisnjenim orlom), kakeršne niso več v veljavi od konca junija meseca t. l., ravna se s pismom kot z nefrankovanim. Do konca tega meseca se pa vendar lahko zamenjajo stare poštne znamke z novimi, in sicer pri vsakem poštne uradu.

— **Odlikovanje.** Idrijski mestni zastop je v slovesni seji soglasno imenoval zaslužnega gospoda Ivana Novaka, viteza Fran Josipovega reda in rudarskega nadsvetnika, svojim častnim občanom.

— **Vabilo k shodu** podružnice c. kr. kmetijske družbe v Bledu, ki bode v nedeljo 27. septembra t. l. popoldne ob 1/2 4. uri o priliki otvorjenja podružnične vzorne moštarne v moštarničnem poslopju v Bledu. Dnevni red: 1.) Otvorjenje moštarne. 2.) Pouk in razkazovanje o izdelovanju sadnega mošta. Tudi neudje in sploh prijatelji kmetijskega napredka so dobro došli.

Odbor kmet. podružnice v Bledu.

— **Kanonično vmeščen** je bil dne 23. t. m. č. g. Avg. Turk na faro Koroška Bela.

— **Rimska stolica** je izločila na prošnjo Ljubljanskega knezoškofijstva faro Radovljiško iz stolne proštije Ljubljanske. Mestna fara Radovljiška bo odslej popolnoma samostalna, prošt Ljubljanski imel bo do nje le pravico patronata.

— **Grof Hartenau**, ki se zdravi zdaj v Rogatci, bode baje kmalu popolnoma okreval ter prevzel zopet poveljstvo svojega polka.

— **Ogenj.** Dne 19. t. m. je nastal ogenj v hiši posestnika Andreja Demšarja v Stari Vasi v Logaškem okraju. Pogorela so mu vsa poslopja in 11 prasičev, sosedu Antonu Seljaku vsa poslopja in 7 repov živine, Jakopu Oblaku tudi vsa poslopja in ena telica. Vse škode je do 6690 gld., zavarovani pa so bili za 2700 gld.

— **Medveda** so ustrelili v Strugah na Dolenjskem. Bil je izredno velik ter tehtal tri stare stote.

— **Tovarna na Dvoru** pri Žužemberku je ustavila delo ter odpusti s 1. oktobrom delavce, katerih je bilo nad 300. To bode hud udarec za tamošnje ljudi.

— **Nemška konservativna stranka** si bode osnovala v Celovci svojo lastno tiskarno. Dozdaj se je posluževala tiskarna družbe sv. Mohorja.

— **Odkritje spomenika dr. Ljudevitu Gaju** se bode vršilo dne 27. t. m. v Krapini v njegovem rojstnem kraju. Spomenik je izklesal iz marmorja hrvaški umetnik Rendić.

— **Umrli** je v Gradci dne 23. t. m. upokojeni okrajni predstojnik g. Ivan Šega.

— **Muzej za zgodovino avstrijskih izdelkov.** Na Dunaji se je osvoval iz udov nižeavstrijskega obrtnega društva poseben odbor, kateremu je nameniti, ustanov velikanski muzej za zgodovino avstrijskih izdelkov. Odbor se je pomnožil z veščaki in razdelil v nastopne odseke: 1. Kemija in živila. 2. Tkanine in obleke. 3. Usnjeni in kavčukovi obrti. 4. Lesni obrti. 5. Kameni in lončeni obrti. 6. Kovinski obrti. 7. Mašine in inženerstvo. 8. Znanstveno in kirurško orodje. 9. Elektrotehnika. 10. Glasbeno orodje. 11. Papirna industrija in grafiške umetnosti. 12. Drobno blago. Vso te stroke bodo zastopane v novem muzeju ter pričale o izdelkih avstrijskega uma, kazale njih početek in razvoj, njih rast in cvetje. Obiskovalec novega zavoda bode imel pred očmi, kar je avstrijska pridnost proizvajala od prvotnih svojih dob do sedanjih dni. Da je naloga imenovanega odbora ogromna, a ob enem jako hvaležna in domoljubna, sprevidi vsak. Glede na važni in občekoristni namen je Njegova vzvišenost c. in kr. nadvojvoda Karol Ljudevit sam prevzel pokroviteljstvo in obljubil, da bode z vsemi silami pospeševal izvršitev muzeja, ki ima namen buditi ljubezen do domačega obrta, povečevati avstrijsko samozavest ter množiti domoljubne čute.

— **Živinska kuga na Štajerskem.** Ker se je kuga v gobcih in na parkljih razširila uže v 11 političnih okrajih na Štajerskem, namreč v okrajih Bruck ob Muri, Celje, Deutschlandsberg, Gradec, Judenburg, Leibnitz, Leoben, Lietzen, Maribor, Brežice in Slov. Gradec, prepoveduje deželna vlada kranjska uvažanje parkeljate živine iz navedenih okrajev na Kranjsko. Iz ostalih neokuženih okrajev na Štajerskem je dovoljeno tako živino na Kranjsko uvažati po zakonitih določilih.

— **Filoksera na ameriških trtah.** Te dni so poročali listi, da so v Slov. Goricah na Štajerskem zasledili trtno uš na ameriških trtah. Strokovnjaki pa trdijo, da se ni treba ustrašiti te vesti. Trtno uš so uže prej zasledili na ameriških trtah, a trte so uspevale. Tako nekdo poroča „Obzoru“, da je videl v Šenkevcu trtno uš na ameriških trtah ki pa bujno raste in rode.

— **Nadvojvoda Karol Ludovik** se je peljal iz Gorice po Soški dolini in prenočil v Tolminu in v Bolci. Ljudstvo ga je povsodi med potjo navdušeno pozdravljalo.

— Na vinarskem shodu v Gorici so se izrekli vsi, da se da trtna uš najuspešneje pokončavati z nasajanjem ameriških trt. Prihodnji avstrijski vinarski shod bode na Dunaji leta 1894. V ponedeljek, torek in sredo so udje kongresa obiskali Ritterjevo posestvo v Monasteru, grofa Latourja v Rusiči in grofa Coroninija na Vogerskem blizu Prvačine.

— Madjarski gostje v Zagrebu. Dne 26. t. m. pridejo iz Budimpešte udje ogrskega industrijskega društva skupno s člani agrikulturnega društva v Zagreb, da si ogledajo razstavo. Vodil jih bode grof Evgen Zichy.

— Izlet društva „Pravnik“ v Sežano je bil sijajen. Minolo nedeljo je bila Sežana praznično preoblečena ter okrašena v čast slovenskim pravnikom z zastavami. Zbralo se je 54 slovenskih pravnikov iz Kranjske, Primorske in Istre. Skupni obed je bil na vrtu g. župana Sežanskega Mahorčiča. Vršile so se razne nepitnice. G. notar Kersnik je napil občini Sežanski in njenemu županu, g. dr. Ferjančič vodilnim idejam društva „Pravnik“, gosp. dr. Tavčar hrvaškim pravnikom iz Primorja, gosp. dr. Dukić iz Pazina društvu „Pravnik“ in njegovemu načelniku, gosp. Nabergoj težnjam istega društva in naraščaju Tršaških pravnikov slovenskih, gosp. dr. Majaron pravnikom Sežanskim, gosp. dr. Sancin iz Trsta gg. dež. sod. svetniku Trnovcu in drž. poslancema dr. Ferjančiču in Nabergoju, g. dr. Gragorin', odvetnik v Sežani, slovenskemu uradovanju, gosp. svetnik Trnovec iz Trsta združenju Slovencev pod enim višim sodiščem, g. dr. Hudnik bivšemu drž. poslancu dr. Viteziću, gosp. dr. Vitezić vzajemnosti hrvaško-slovenskih pravnikov. Razveseljeval je izletnike s svojim petjem kvartet gospodov dr. Ferjančiča, dr. Hudnika, dr. Majarona, in notarja Pirnata.

— Odlikovanje Hrvatice umetnice. Ko je nedavno bival nemški cesar v Monakovem, pela je v tamošnjem dvornem gledališči v operi „Cid“ Hrvatica gospodična Milka Trnina. V spomin za umetniški užitek, ki ga je imel, poslal je cesar Viljem pevki prekrasen bracelet s krono v dijamantih.

— Hrvaška razstava in Srbi. „Obzor“ britko toži, ker se srbsko časopisje za hrvaško razstavo kar nič ne briga, dočim se vse drugo slovansko časopisje ž njo bavi ter se je veselilo. „Rekli smo“, piše „Obzor“, „slovansko časopisje“, nismo pa rekli vse slovansko časopisje, ker žal srbsko časopisje dela izjemo. Pri tej priliki moramo na našo žalost konstatovati, da so se Srbi pokazali tesnosrčni in mali. Pa zakaj to? Zato, ker imenujemo našo razstavo, katero smo priredili v Zagrebu, hrvaško. Kako naj bi jo pa tudi drugače imenovali? Kako bi pa Srbi imenovali razstavo, katero bi oni priredili v Belem Gradu, če ne srbsko razstavo?!“ To so v resnici prav žalostni pojavi in morajo jako neprijetno dirniti vsakega Slovana.

— V Prago se je pripeljalo v torek s posebnim vlakom 141 Slovencev, katere je na kolodvoru pozdravil znani g. Lego. Pred kolodvorom je bilo do tisoč občinstva, ki je goste navdušeno pozdravljalo.

— Direkten brzovlak med Trstom in Parizom namerava uvesti glavno vodstvo avstrijskih državnih železnic.

— Največi barometer so pred kratkim postavili v Parizu na stolp sv. Jakopa. Visok je 12·65 metrov in stoji 40 metrov nad uličnim tlakom. Iz St. Denis, kjer je bil narejen, preneslo ga je 6 mož. Premer steklene cevi znaša 2 centimetra, ter je cev napolnjena s pobarvano vodo. Na vodi je pa malo olja, da voda ne vzpuhti.

— Važen odlok. Prejšnje čase, ko so bile skoro vse občinske uprave v Istri v italijanskih rokah, dopisovale so občine političnim oblastvom in tudi ona njim izključno v italijanskem jeziku. Ko so se pa pred nekaj leti nekatere občine otresle italijanskega jarma in so izvolile svoja hrvaška občinska zastopstva, bila je njih prva skrb, da odkažejo v občinskih uradih hrvaškemu jeziku ono mesto, katero mu gre v občinah, katerih prebivalstvo je s prav pičlimi izjemami hrvaško. Proglašena je bila torej hrvaščina za uradni jezik, in županstva so začela dopisovati političnim oblastvom hrvaški. Ali politična oblastva, katerih uradniki se malo ali nič ne brigajo za to, da bi se naučili jezika prebivalstva, mel katerim službujejo, začela so odgovarjati in dopisovati hrvaškim občinam v nemškem jeziku, trdeč, da je v Istri nemški jezik tudi deželni jezik ter da se ga lahko poslužujejo. Načelništvo Pazinske občine se je pa po robu postavilo proti takemu tolmačenju postave in zahtevalo od okrajnega glavarstva v Pazinu, da mu dopisuje v hrvaškem jeziku. Okrajno glavarstvo je zavrnilo to zahtevo, vsled česar se je načelništvo pritožilo pri c. kr. namestništvu, ali tudi namestništvo se je ujemalo z nazoni okrajnega glavarstva Pazinskega ter ni uslišalo pritožbe. Proti temu odloku Tržaškega namestništva je načelništvo vložilo ugovor pri ministerstvu za notranje reči, katero je pred nekoliko tedni ugodilo pritožbi Pazinske občine ter razsodilo, da ni nemški jezik deželski ali v deželi isterski običajen jezik. Ta ministerski odlok je prijavilo Pazinsko okr. glavarstvo občinskemu načelništvu Pazinskemu v italijanskem jeziku, ali občinsko načelništvo se bode znalo izposlovati gotovo tudi hrvaško dopisovanje, ker je hrvaški jezik v Istri enakopraven italijanskemu in se v resnici ne ve, s kako pravico bi smele ravno politična oblastva prednost dajati italijanščini ter ž njo mučiti hrvaške občine.

— V Pomjanu v veliki občini Koperskega okraja so se pričele minoli teden občinske volitve. Italijani isterski, posebno pa Koperski napeli so vse moči, da bi spravili v ta važni občinski zastop svoje privržence. Volitev za tretji razred je bila določena na 4 dni. Italijani so z gotovostjo računili na zmago. Ko so pa videli proti koncu četrtega dne, da je slovenska stranka vedno za kakih 40 glasov na boljšem od njih stranke, začela se je italijanska večina volilne komisije posluževati onih sredstev, kakeršnih se je posluževala volilna komisija v Poreči, ko je Vergottiniju pripomogla do zmage, namreč :

odbijati in odrekati slovenskim volilcem volilno pravico, pripuščati ljudi, ki so glasovali za italijansko listo, tudi če niso imeli liti volilne pravice. Ljudstvo, zapazivši to nezakonito postopanje, se je tako razvnelo, da je prišlo do krvavega pretepa in da je morala baje italijanska gospoda brez kočij popihati jo proti Kopru. Vsled tega je vladni komisar pretrgal volitev. Omeniti pa moramo, da se je vladni komisar pri tej priliki vedel popolnoma nepristranski. Kaj pa zdaj?! Kdaj bo vendar nastopil red v tej tožni Istri?!

— **Sukno od lesa.** Prof. Mitscheslich izdeluje v novejšem času sukno iz lesenih vlaken. Tenke lesene palice in deščice razkolje na šibke nitke, potem pa jih kuba v žvepleni kislini. V tej kopeli se vlakna popolnoma spremené, postanejo mehka in elastična ter dobé svili podoben lesk. Iz žveplene kislne pridejo vlakna med železne valje, ki jih še bolj zdrobé in razcesajo, tako da jih delavci končno morejo presti in tkati, kakor lanene ali pavolnate nitke.

— **Izvrstna črna namaka (paca) za les.** Les dobi izvrstno črno barvo postane zelo podoben ebenovini (Ebenholz), ako ga napojimo z nastopno, v najnovejšem času najdeno namako: a) 100 delov anilinove soli (Anilinsalz) in 20 delov bakrenega klorida (Kupferchlorid) se raztopi v 1100 delih vode. b) Istotako raztopimo kromovokislega kalija (chromsaures Kali) v vodi. Les napojimo najprvo z raztopino a), ko se posuši, pa z raztopino b). Ako treba, to parkrat ponavljamo; potem ima les živo črno in globoko vjedeno barvo

— **Stolčen klej (lim).** V novejšem času prodajajo stolčen klej, katerega jako priporočajo. Vsakako je ž njim laže ravnati, nego z dosedanjim klejem, ki ga dobivamo v listih. Stolčenega kleja ni treba ne namakati ne kuhati. Ako vsujemo nekaj tega prahu v vrelo vodo in par minut pomešamo, je klej gotov. 100 kg stolčenega kleja velja 50 gld.

— **Nove krojaške škarje.** Rudolf Scheeve v Hamburgu prodaja novo vrsto krojaških škarij, pri katerih se eden krak med striženjem nič ne pregiblje. Ako s temi škarjami strižemo, je spodnji krak, ki leži pod blagom, pri miru in samo zgornji krak se dviga gori in doli. Vsled tega ima krojač veliko bolj gotovo roko; posebno pri debelem blagu ne more tako lahko ulti v stran, kakor pri sedanjih škarjah.

— **V Ameriki v Calametu v deželi Michigan** so si ustanovili tam živeči Slovenci slovensko-rimsko-katoliško podporno družbo sv. Jožefa. V to družbo se smejo vzprejemati samo Slovenci, zato imajo biti vsa zborovanja le slovenska. Namen družbi je podpirati člane v boleznih in nesreči. Tretjo nedeljo po veliki noči morajo vsi družabniki skupno prejeti sv. obhajilo. Sedanji predsednik družbi je Jožef Sotlič.

— **Nesreča na morji.** Blizu otoka Poros je parnik „Thessalia“ tako nesrečno zadel ob parnik „Taormina“, da se je slednji vsled razpoke pogreznil ter je potonilo mnogo popotnikov in mornarjev.

— **Snaženje sten v sobah.** kjer so ležali bolniki z nalezljivimi boleznimi. Znano je, da se nalezljive bolezni širijo s pomočjo sila malih živečih bitij — gliv — ki so vzrok postanku in nalezljivosti raznovrstnih bolezni. Ti neznatni, a nevarni sovražniki zajdejo kaj radi v obližje bolnikovo in okužijo prostore, v katerih je ležal. Tudi v stenah se jih naseli nebrojne čete, da prežé zavratno na nas. A iz sten jih moremo pregnati na prav priprost način. Dr. Esmarch, asistent na higijenskem zavodu v Lipsiji, je našel, da take okužene stene popolnoma osnažimo, ako jih dobro zdrgnemo s kruhom. Esmasch je vzel svežega rženega kruha in ž njim drgnil stene; to je ponavljal dvakrat. Najnatančnejša preiskava je potem dokazala, da so zginili vsi kužni kali iz sten. Krušne drobtine in ostanke je seveda treba skrbno sežgati. Ker se tako razkuženje lahko vrši s prav malimi troški, opozarjamo svoje čitatelje na dr. Esmarchovo metodo.

— **Statistika gluhozemnic.** Leta 1890. je bilo na Nemškem 95 gluhozemnic. Imele so 611 razredov in 6370 otrok (3560 dečkov in 2810 deklic). V teh šolah je poučevalo 578 učiteljev in 64 učiteljic. Na Avstrijsko-Ogrskem je bilo v minolem letu 26 gluhozemnic s 119 razredi in 1529 učenci (857 dečkov, 672 deklic). Švica je imela 14 gluhozemnic s 45 razredi in 419 učenci, učiteljev je bilo 28, učiteljic pa 16. Ruske baltske pokrajine so imele 4 gluhozemnice s 15 razredi in 148 učenci, učiteljev je bilo 9, učiteljic pa 7.

— **Amerikanski Slovenec.** Pred tolikimi leti bili so še celo pri nas na Slovenskem slovenski listi bele vrane. No, ko je uže vsak narod napredoval, ni bilo drugače, nego da napreduje tudi naš narod bilo to komu drago ali ne. Bil je to zakon narave, katerega je Božja previdnost tako uravnala in proti kateremu jo vsako napenjanje človeških sil brezvspešno. Ali tega, da se bode v Ameriki kedaj začel tiskati slovenski list, tega si ni niti naš Prešeren v svojem preroškem duhu, ko je pel, da, „Slovencem vremena bodo se zjasnila“, nikdar domneval. S tem listom, ki je izšel dne 3. t. m. v slovenskem jeziku v Chicagu v Ameriki, nismo Slovenci še nikakor zadobili doma svojih pravic ulti postali v Ameriki kak važen faktor, zaradi tega lista ponemčevalo se bo še vedno na Koroškem ter poitalijančevalo na Primorskem in v Istri ali veseli nas vendar le, ker nam je v dokaz, da je narodna zavest med našim slovenskim ljudstvom tako globoko ukoreninjena, da je postala ljubezen do materinskega jezika uže tako močna, da ne zamre še celo tam preko oceana širokih voda. — Ker živi v Ameriki mnogo Slovencev iz vseh pokrajin naše domovine, katerim žive še v Evropi starši, bratje, sestre in znanci, ni dvoma, da se ne bi nanj naročili posebno premožnejši rodoljub, in narodna društva. List izhaja vsak četrtek v obliki američanskih listov ter stane za Evropo 3 dolarje ali 6 gld 50 kr. Naročnina sme se glede na velikost lista imenovati zmerna. Pošilja naj se izdajatelju in lastniku tiskarne „Američanskega Slo-

venca" gosp. Antonu Murniku, Chicago III. 65. Cor. W. 19 th. et Johnson Str.

— Stranka nima pravice do daljšega prizivnega roka tudi tedaj ne, ako je bila v tem oziru krivo poučena. C. kr. namestništvo je zavrglo z odlokom z dne 18. avgusta 1890. l. št. 37.421 priziv Charlesa Chodderipde proti odloku okrajnega glavarstva v St. Pöltenu, s katerim se mu ni dovolilo zidati tovarniškega dimnika pri svojem tovarniškem poslopi, z opomnjo, da sme proti odloku vložiti priziv v 4 tednih. Charles Chodderipde je storil tudi to ter vložil priziv proti namestništvenemu odloku pri ministerstvu za notranje reči en dan pred pretekom 4 tednov. Ministerstvo za notranje reči mu ga je pa zavrglo, češ, ker ni bil vložen o pravem času. Proti odloku ministerstva pritožil se je Charles Chodderipde pri upravnem sodišči, a brezuspešno. Upravno sodišče je prizivniku priznalo, da mu je namestništvo dovolilo 4 tedenski prizivni rok, a izreklo, da je v smislu

§ 34. obrtne postave iz leta 1883. dovoljen samo 14 dneven rok za prizive proti odredbam obrtnih oblastev prve stopnje glede obrtnih naprav ter da nima vsled tega, ker ga je namestništvo krivo poučilo v tem pogledu, nikake pravice do daljšega prizivnega roka, nego mu ga dovoljuje postava. Rzsodba upravnega sodišča z dne 1. marcija 1891 št. 206.

Budimpeštanske tržne cene z dne 23. septembra 1891.

Pšenica gld. 10.10 do 10.75, rž gld. 9.45 do 9.60, ječmen gld. 6.25 do 6.35, oves (novi) gld. 5.90 do 6.15, proso gld. 5.75 do 6.06.

Kurzi na Dunajski borzi dne 24 septembra

Papirna renta	gld.	90.75.
Srebrna "	"	90.65.
Zlata "	"	109.85.
Marcijeva renta	"	102.—.
Napoleondori (20 frankov)	"	9.31 ¹ / ₂ .
C. kr. cekini	"	5.59
Nemške marke	"	57.75.

Gospodarstvo.
Poljodjeljstvo, vinarstvo, vinogradarstvo, pivnicarstvo in vočarstvo.
Cvieve i sočivo.
Stočarstvo.
Pčelarstvo.
Svilarstvo.
Ribarstvo.

(9-8)

Gospodarsko-šumarska IZLOŽBA U ZAGREBU

od 15. kolovoza 1891. do 15. listopada

Šumarstvo.
Gospodarski obrt.
Gospodarska tehnika i graditeljstvo.
Učevna sredstva
i
literatura gospodarstva i šumarstva.
Kučni obrt.
Slike i umjetnine.

Izložbena lutrija sa 1001 sgoditkom. — Glavni sgoditak u vriednosti od 10.000 franaka. — Srečka 50 nč.

Velika Praška razstavna loterija.

Glavna dobitka

Zadnji mesec

100.000 gold. in 50.000 gold.

Srečke po 1 gld.

dobijo se pri J. C. MAYER-ju v Ljubljani.